

Makro Görünüm: Bütçe Dengesi

15.10.2024

Erol Gürcan

erol.gurcan@yf.com.tr

+90 (212) 334 98 37

[Genel / Public](#)

Eyl.24: 9A24'te Yıllık Açık Hedefinin %50,0'ı Gerçekleşti.

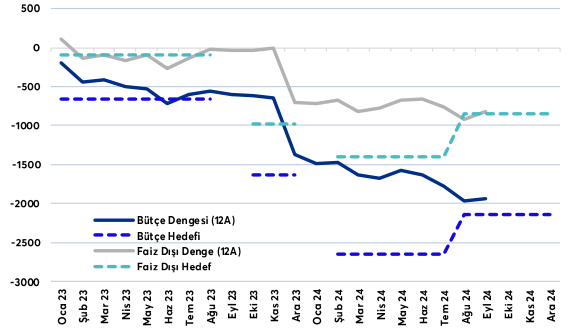
Bütçe, Eylül'de 100,5 milyar TL açık verdi (Eyl.23: -129,2 milyar TL, Ağu.24: -129,6 milyar TL). Böylece, 3Ç24 döneminde toplam 327 milyar TL açık verildi (2Ç24: -234 milyar TL, 3Ç23: -29 milyar TL). Veriye ilişkin beklenti bulunmasa da öncü göstergeler niteliğinde olan Hazine Nakit Dengesi Eylül'de geçen yılın aynı ayına göre 132 milyar TL daha fazla olmak üzere 201 milyar TL açık vermişti. Dolayısıyla, bütçe açığının (geçen yılın aynı dönemine göre 29 milyar TL daha az), Eylül'deki nakit açığından daha olumlu bir görünüm sergilediği söylenebilir. Ayrıca, faiz dışı denge Eylül'de 48,2 milyar TL fazla verdi (Eyl.23: -58,5 milyar TL, Ağu.24: -32,5 milyar TL).

Bütçe gelirleri bir önceki yılın aynı ayına göre 390,3 milyar TL nominal ve %26 reel artışla 831,6 milyar TL oldu. Vergi gelirleri geçen yılın aynı ayına göre 346,0 milyar TL nominal ve %27 reel artışla 732,2 milyar TL; vergi dışı gelirler de geçen yılın aynı dönemine göre 44,3 milyar TL nominal ve %21 reel artışla 99,4 milyar TL oldu. Vergi gelirlerine en yüksek katkılar Kurumlar Vergisi (+%674 y/y reel) ve Gelir Vergisinden (+%47 y/y reel), geldi. İktisadi faaliyetine ilişkin olarak ise Karşık Sinyaller Gözlemlendi. Katma Değer Vergisi (+%9 y/y reel) tarafından toparlanma sürerken, Özel Tüketim Vergisi (ÖTV, +%14 y/y reel, motorlu taşıtlardan alınan ÖTV belirleyici rol oynadı) ve Dış Ticaretten Alınan Vergi (-%18 y/y reel) tarafından zayıflama eğilimi öne çıktı. Vergi gelirlerinde gözlenen momentum kaybı genel iktisadi faaliyet ve iç talep tarafındaki yavaşlamaya yönelik bir sinyal olarak okunabilir.

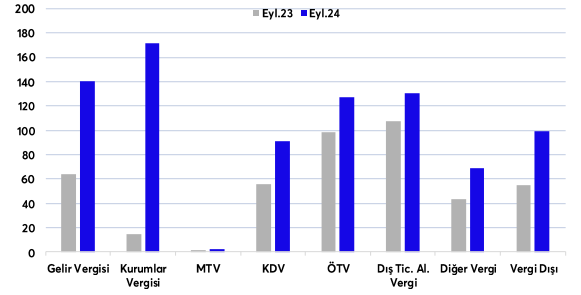
Bütçe harcamaları geçen yılın aynı ayına göre 361,6 milyar TL nominal ve %9 reel artışla 932,1 milyar TL oldu. Faiz dışı giderler 283,7 milyar TL nominal ve %5 reel artışla 783,4 milyar TL; faiz giderleri de 77,9 milyar TL nominal ve %41 reel artışla 148,7 milyar TL oldu. Faiz dışı giderlere en yüksek katkılar Personel Giderleri (+%22 y/y reel), Cari Transferler (+%5 y/y reel), ve Sermaye Giderlerinden (+%52 y/y reel) geldi. Cari transferler tarafından Hazine Yardımları (Sağlık, Emeklilik ve Sosyal Yardım Giderleri); Sermaye Giderleri tarafından ise Gayrimenkul Sermaye ve Üretim giderleri belirleyici oldu. Geçen yılın aksine yılın 9 aylık döneminde Hazine'den BOTAŞ'a herhangi bir aktarım yapılmadı (9A23: 46,0 milyar TL).

9A24 itibarıyla yıllık bütçe açığı hedefinin %50,0'ı tamamlandı. 2024 yılı bütçe açığı hedefi yeni OVP ile birlikte 2.654,9 milyar TL'den 2.148,5 milyar TL seviyesine revize edildi (2023: 1.375,0 milyar TL). Bu, yılın geri kalanında aylık ortalama 360 milyar TL civarında bir açığa işaret etmekte. 9A24 döneminde aylık ortalama 120 milyar TL civarında açık verildi (2023 aylık ortalama: -115 milyar TL). 9A24 döneminde verilen toplam 1.074,6 milyar TL seviyesindeki bütçe açığı (9A23: -512,6 milyar TL) yıllık hedefin yaklaşık %50,0'ına karşılık gelirken; 12 aylık yıllıklandırılmış bütçe açığı 1.936,4 milyar TL oldu (Önceki: 1.965,1 milyar TL). Yılbaşından bu yana gözlenen gerçekleştirmeler, aşağı yönlü revize edilen bütçe açığı hedefinin yakalanabileceğini ima etmekte. Diğer taraftan, sıkı para ve maliye politikası tedbirleri nedeniyle ekonomik faaliyetlerde gözlenmeye başlayan yavaşlama sinyalleri önümüzdeki dönemde vergi gelirleri üzerinde bir miktar baskıya yol açabileceğini de hatırlatmakta fayda bulunmaktadır. Bu nedenle, bütçe görünümü önümüzdeki dönemde zorlu kalmaya devam edebilir. Bir sonraki bütçe verileri 15 Kasım'da açıklanacak.

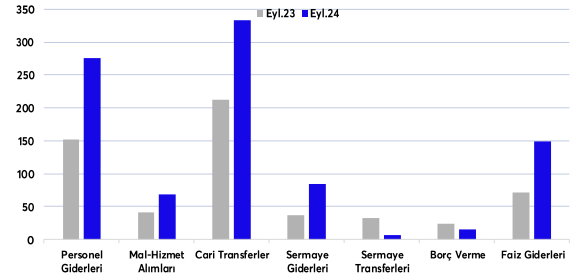
Bütçe ve Faiz Dışı Denge 12 aylık yıllıklandırılmış, milyar TL

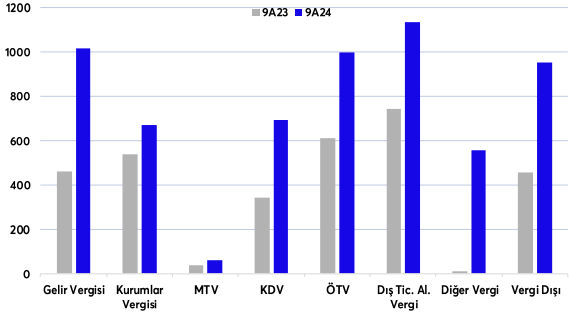
Bütçe Gelirleri Aylık, milyar TL

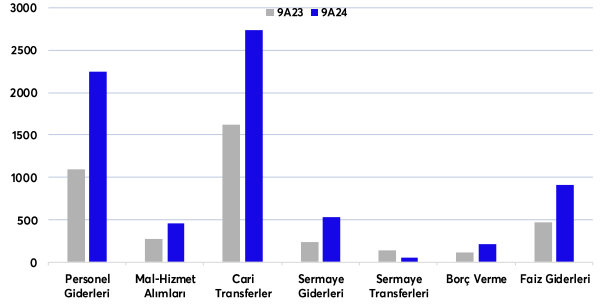
Bütçe Harcamaları Aylık, milyar TL

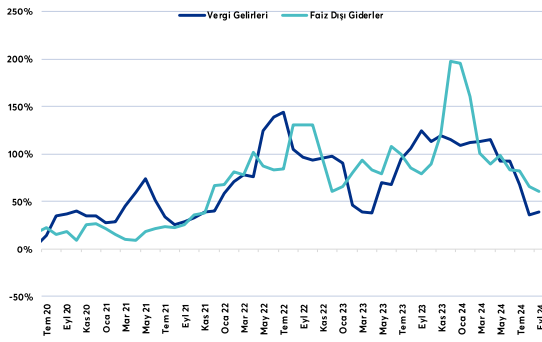
Bütçe Gelirleri Yıl Başından Bu Yana, milyar TL

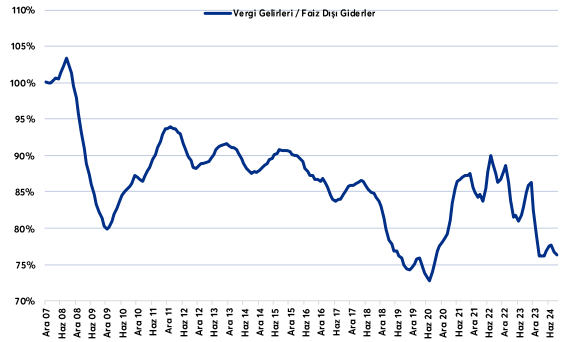
Bütçe Harcamaları Yıl Başından Bu Yana, milyar TL

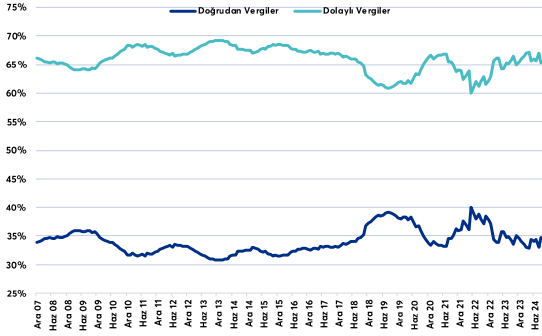
Vergi Gelirleri ve Faiz Dışı Harcamalar (3 aylık hareketli ortalama, Y/Y %)

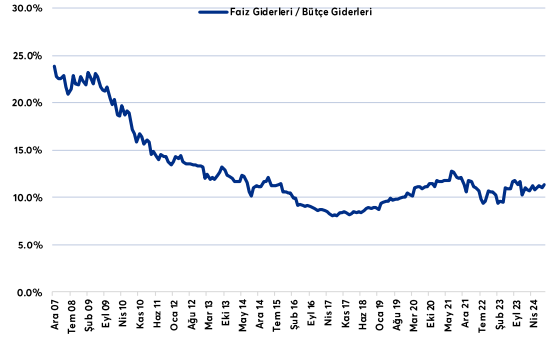
Vergi Gelirlerinin Faiz Dışı Giderlere Oranı (12 aylık yıllıkları, %)

Doğrudan ve Dolaylı Vergilerin Toplam Vergi Gelirlerindeki Payı (12 aylık yıllıkları, %)

Faiz Giderlerinin Bütçe Giderlerindeki Payı (12 aylık yıllıkları, %)

Merkezi Yönetim Bütçesi milyar TL

milyar TL	Son Ay	Δ: Y-Y, TL mlr	Δ Y/Y, % Reel*	YBB 2024	Son 12 Ay	Hedef	
Bütçe Gelirleri	831.6	390.3	26%	6,085	7,855	8,437	
Vergi Gelirleri	732.2	346.0	27%	5,134	6,653	7,408	
Doğrudan Alınanlar	314.9	228.6	144%	1,759	2,310	2,541	
Gelir Vergisi	140.8	76.5	47%	1,017	1,248	1,189	
Kurumlar Vergisi	171.5	156.6	674%	672	970	1,276	
MTV	2.2	0.8	5%	62	65	69	
Dolaylı Vergiler	415.1	116.7	-7%	3,367	4,333	4,867	
KDV	90.8	34.9	9%	694	858	827	
ÖTV	127.1	28.3	-14%	999	1,316	1,404	
Dış Tic. Al. Vergi	130.9	23.4	-18%	1,136	1,486	1,904	
Vergi Dışı Gelirler	99.4	44.3	21%	951	1,202	1,029	
Bütçe Giderleri	932.1	361.6	9%	7,159	9,792	11,089	
Faiz Dışı Giderler	783.4	283.7	5%	6,246	8,675	9,835	
Personel Giderleri	275.7	124.0	22%	2,253	2,666	2,553	
Mal-Hizmet Alımları	68.3	26.3	9%	454	633	680	
Cari Transferler	332.6	120.6	5%	2,740	3,490	4,267	
Sermaye Giderleri	84.3	47.1	52%	533	840	788	
Sermaye Transferleri	6.9	26.4	-86%	52	777	721	
Borç Verme	15.7	8.0	-56%	213	270	299	
Faiz Giderleri	148.7	77.9	41%	913	1,116	1,254	
Faiz Dışı Denge (Maliye)	48.2	106.7	-155%	161	820	1,398	
Bütçe Dengesi	-	100.5	28.8	-48%	1,074.0	-	1,936.4

* Eylül 2024 dönemi için %49.38 seviyesindeki yıllık TÜFE'den arındırılmıştır.

Yatırım Finansman Menkul Değerler

Meclis-i Mebusan Cad. 81 Fındıklı 34427 Beyoğlu/İstanbul

Tel: 0850 723 59 59 Faks: +90 (212) 282 15 50 - 51

UYARI NOTU:

Bu e-posta mesajı ve ekleri gönderildiği kişi ya da kuruma özeldir ve gizlidir. Hiçbir şekilde üçüncü kişilere açıklanamaz ya da yayınlanamaz. Yetkili alıcılardan biri değilseniz, bu mesajın herhangi bir şekilde ifşa edilmesi, kullanılması, kopyalanması, yayılması veya mesajda yer alan hususlarla ilgili olarak herhangi bir işlem yapılmasının kesinlikle yasak olduğunu bildiririz. Eğer mesajın alıcısı veya alıcısına iletmekten sorumlu kişi değilseniz lütfen mesajı sisteminizden siliniz ve göndereni uyarınız. Gönderen ve Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş., bu mesajın içerdiği bilgilerin doğruluğu, güncelliği ve eksiksiz olduğu konusunda bir garanti vermemektedir, içerik Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş. tarafından her zaman değiştirilebilir. Bu e-posta yer alan bilgiler "Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş." tarafından genel bilgilendirme amacı ile her türlü veri, yorum ve değerlendirmeler hazırlandığı tarih itibarıyla mevcut piyasa koşulları ve güvenilirliğine inanılan kaynaklara dayanılarak hazırlanmıştır. Bu kaynakların kullanılması nedeni ile ortaya çıkabilecek hatalardan Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş. sorumlu değildir. Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan ve hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan içerik, yorum ve tavsiyeler ise genel nitelikte olup, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Bu e-posta içeriğinde yer alan çeşitli bilgi ve görüşlere dayanılarak yapılacak ileriye dönük yatırımlar ve ticari işlemlerin sonuçlarından ya da ortaya çıkabilecek zararlardan Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş. sorumlu tutulamaz. Mesajın içeriğinden, iletilmesinden, alınmasından, saklanmasından, gizliliğinin korunamamasından, virüs içermesinden ve sisteminizde yaratabileceği zararlardan Yatırım Finansman Menkul Değerler A.Ş. sorumlu tutulamaz. Yatırım Finansman bu mesajın içeriği ve ekleri ile ilgili olarak hukuki açıdan herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Teşekkür ederiz.

Levent Durusoy Genel Müdür Yrd. levent.durusoy@yf.com.tr +90 (212) 334 98 33

Araştırma Bölümü

Serhat Kaya Müdür serhat.kaya@yf.com.tr +90 (212) 334 98 36

Erol Gürcan Başekonomist erol.gurcan@yf.com.tr +90 (212) 334 98 37

Hizmet Noktalarımız

Genel Müdürlük	+90 (212) 317 69 00	Merkez	+90 (212) 334 98 00
Antalya	+90 (242) 243 02 01	Ankara	+90 (312) 417 30 46
Bodrum	+90 (252) 999 14 04	Bursa	+90 (224) 224 47 47
Caddebostan	+90 (216) 302 88 00	Denizli	+90 (258) 999 19 75
İzmir	+90 (232) 441 80 72	Samsun	+90 (362) 431 46 71
Ulus	+90 (212) 263 00 24		